

LAM 30: 1990–2020

Tükörbe nézve: a LAM, a magyar orvostudomány és a hazai egészségügy három évtizede

Kedves Olvasónk! Örömmel nyújtjuk át Önnek a *LAM (Lege Artis Medicinae)* 30., karácsonyi számát.

A LAM az 1990. évi indulása óta méltán vívott ki elismerést széles körű, megalapozott és hasznos információival az orvos- és egészségtudományok legújabb vívmányairól, valamint az egészségügyről és határterületeiről. Kezdetől fogva azon dolgozunk, hogy hiteles, magas szakmai és esztétikai színvonalú kiadványt készítsünk, amit haszonnal és élvezettel forgathatnak a legkülönbözőbb, az orvostudományhoz tartozó, és ahhoz kapcsolódó területek művelői. Ennek következetes megvalósítása tette az elmúlt évtizedekben a LAM-ot hazánk egyik legtekintélyesebb orvostudományi folyóiratává.

Büszkék vagyunk arra, hogy Ön a LAM olvasójaként személyesen is részt vállalt abban, hogy a LAM az elmúlt 30 év során a magyar orvosi szaklapok között meghatározó szereplővé válhatott. Különösen hálásak vagyunk Önnek, ha személyes tudásával és szakmai tekintélyével szerzőként, vagy lektorként is részt vett már a LAM három évtizedes cikkfolyamának létrehozásában, és bízunk abban, hogy a jövőben is számíthatunk Önre.

Kimondottan különös ez a 30. évforduló, ez a harmincadik karácsony. Nem is elsősorban a LAM életében, hanem az egész ország, sőt, az egész modernkori emberiség történetében. Talán csak a bő egy évszázaddal ezelőtti spanyolnáthának nevezett influenzapandémia idején fordult elő hasonló helyzet, amikor technológiai civilizáció ide vagy oda, de a megfelelően hatékony terápia és védőoltás hiányában még mindig az izoláció, a szociális távolságtartás és a higiénés szabályok fegyelmezett betartása és betartatása volt és maradt ma is az egyetlen igazán működőképes lehetőség a potenciálisan halálos megbetegedések számának csökkentésére.

Izgalmas, sok szempontból bizonytalan, kritikus év lesz a következő: még zajlik a Covid-19-járvány jelenlegi második hulláma, majd beérkeznek a védőoltások, és megkezdődik, szerencsés esetben meg is történik itthon és a környező országokban is a lakosság lehető legnagyobb részének az eredményes immunizációja. De még nem ismerjük a védőoltások, és az egyes nemzeti immunizációs kampányok hatékonyságát sem. De nem csak ezek bizonytalanok. Mindeközben megtörténik a Brexit, és majdcsak elindul valahogy év közben az EU rendkívüli járványügyi támogatáscsomagja is – e sorok írásakor még egyikről sem tudni, hogy pontosan hogyan. A januári USA-beli elnökváltás után újra (inkább vissza-) rendeződnek a multi- és bilaterális nemzetközi kapcsolatok, melyek biztosan érintik a WHO-t és a párizsi klímaszerződést is, amelyek potenciálisan jelentős hatást gyakorolnak az egészségügyi rendszerekre és az egészségi állapotra egyaránt. Ezen nemzetközi folyamatok összegződő hatásai alól mi sem vonhatjuk ki magunkat. De nem kell jósnak lenni ahhoz, hogy elmondhassuk: kis hazánkban ránk, magyar orvosokra és egészségügyi dolgozókra a legnagyobb hatást a járvány mellett valószínűleg az egészségügyi jogviszonyról szóló, már elfogadott törvény és végrehajtási rendeletei gyakorolják majd. Azonban egyelőre csak az bizonyos, hogy közép- és hosszú távú hatásai jelenleg nem láthatóak pontosan, a jövő ugyanúgy homályba vész, mint a múlt. Hiszen nem ismert a hazai szakmai és laikus közvélemény előtt a „mesterterv”, az egészségügy „átalakításának” koncepciója csakúgy, mint annak megalapozó szakértői tanulmányai, vagy esetleg anyagai. Csak azt tudjuk, hogy van valami, egy évtizedre titkosítva. És látunk a járvány ideje alatt váratlanul meghozott, a hazai egészségügy minden szereplője, vagyis az ország minden polgára számára alapvető jelentőségű

jogszabályokat, amelyekből, mint egy kirakósjáték erősen hiányos apró darajaiból próbáljuk meg összerakni a homályosan felsejlő nagyobb képet. Nagy kérdés, hogy mi lesz a puzzle következő darabja? Hová illeszkedik majd? Tisztul-e a kép és mit mutat majd? Persze, az is jó kérdés, hogy mi lesz a járvány után? Lesz-e igazi változás? És ha igen, milyen?

Bár a múlt is homályba vész, szerencsére a harminc év bármilyen hosszú idő is egy ember életében, nem olyan régmúlt, hogy ne lehessen rá visszaemlékezni. A múlt megismerése nem csupán érdekes, hanem jó fogódzókat is adhat a jövő elképzeléséhez, tervezéséhez. Tanulhatunk nem csupán saját magunk, vagy mások hibáiból, nem csupán azokból a kudarcokból, amelyek utunkat szegélyezték, hanem azokból a sikerekből is, amelyek lehetővé tették, hogy eljussunk oda, ahol éppen vagyunk. Ez a visszatekintés nem csupán a korábbi események résztvevőinek lehet hasznos, hanem a közben felnőtt generációk képviselőinek is, hogy jobban meg tudják érteni a folyamatokat és értékelni a jelenlegi helyzetet. Reményeim szerint segíthet abban is, hogy bölcsebben tudjuk megtervezni a jövődőt, mindannyiunk előnyére és örömére.

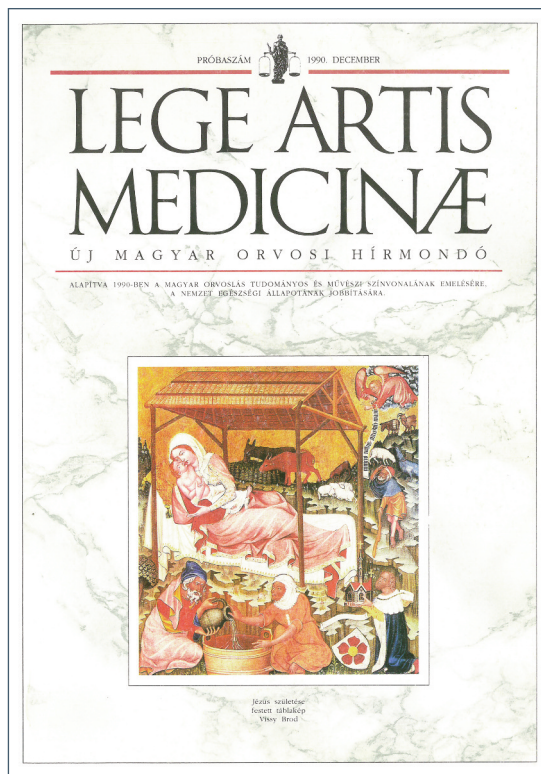
Ezt a megismerési és tanulási folyamatot szeretnénk megalapozni a következő időszakban azzal, hogy visszanézzük, újra átolvassuk a LAM-ban 30 évvel ezelőtt megjelent írásokat, ezekből szemelgetünk, szemlélünk. Természetesen ez a válogatás szubjektív lesz, hiszen a saját szűrőnkön keresztül nézve látjuk fontosnak, kiemelendőnek az adott mondatokat, gondolatokat, eseményeket. Ezért lehetőséget biztosítva az Ön számára is, arra kérjük, hogy írja meg a LAM olvasóinak a 30 évvel ezelőtti hazai orvostudomány és egészségügy Ön szerint említésre méltó eseményeit, tényeit, folyamatait.

Együtt szeretnénk felkérni Önt is arra, hogy:

- írjon pár soros szubjektív mondatot, gondolatot arról, hogy mit jelent Önnek a LAM („Nekem a LAM .....”), melyet változtatás nélkül, az erre a célra tervezett tipográfiával közlünk majd a következő évfolyamban;

- írjon egy, akár szubjektív hangvételű rövid visszaemlékezést a 30 évvel ezelőtti időszakról;

- írja meg, hogy Ön szerint mit jelent a LAM a hazai orvostudományban, egészségügyben és a magyar nyelvű szakfolyóiratok tengerében.

Az 1990. december 20-án megjelent LAM Próbaszámának címlapja

Kérjük, hogy a hazai orvostudomány és az egészségügy történetében is oly fontos időszak megörökítése, a jövő formálása és a következő generációk érdekében éljen ezekkel a lehetőségekkel, akár mindegyikkel!

Hálásan köszönjük, ha már eddig is velünk tartott ezen az úton, és kérjük, tartson velünk a jövőben is! A következő években is számítunk megtisztelő figyelmére és támogatására.

Kéziratait, a LAM-mal kapcsolatos bármely véleményét, javaslatát, észrevételeit a következő e-mail címe várjuk: kapocs.gabor@lam.hu és lam@lam.hu.

2020 karácsonya alkalmából egy sokkal békésebb és jobb új esztendőt, jó egészséget, sok örömet és szakmai sikereket kíván a LAM egészség szerkesztősége nevében is:

Kapócs Gábor
az egyik alapító, főszerkesztő